

Атаман Л. В.
к.г.н., старший викладач кафедри географії;
Побережна М. М.
студент СВО магістр,
спеціальність 103 Науки про Землю

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ

Вступ. Дослідники у галузі економіки та соціології зазначають, що на сьогоднішній день надзвичайно важливою проблемою українського суспільства є трудова міграція, яка активно розпочалася у період 90-х років ХІХ століття. Багато людей переїжджають за кордон з метою пошуку кращих умов життя та працевлаштування. Трудова міграція є цілком закономірною реакцією населення певної країни на значні негативні зміни соціально-економічного фактору, зокрема на масове безробіття, отримання невисокої заробітної плати тощо. Варто зазначити, що найбільша кількість робітників переїжджають з України до Польщі, що зумовлено цілком закономірними особливостями.

Проблемі трудової міграції присвячено багато досліджень у галузі соціології, економічних наук, географії щодо. Найчастіше науковці у своїх напрацюваннях розкривають географічні особливості імміграції до сусідніх країн, економічну специфіку, яка передбачає детальний аналіз внутрішнього ринку України та аналізують психологічні якості людини, яка іммігрувала в іншу країну з метою заробітку. Проблематика імміграції як масового явища та її закономірності висвітлено у роботах Д. Лук'яненка, С. Бандур, В. Будкіна, І. Бураковського, Т. Петрової та інших. Ці науковці дослідили причини трудової міграції та її закономірності, наслідки для економіки.

Результати дослідження. Варто зазначити, що трудова міграція – це явище, яке виникає через певні негативні економічні та соціальні причини. В останньому десятилітті ХІХ століття в українському суспільстві відбулися значні економічні зміни, які сприяли масовому безробіттю серед населення. Фактично, українці були вимушені мігрувати в іншу країну, щоб забезпечити собі матеріальний дохід та хороше працевлаштування. У ХХІ столітті посилення цього явища відбулося після Революції Гідності. У цьому випадку важливу роль відіграв психологічний фактор. З початком військових дій на сході України багато людей побачили загрозу щодо майбутнього, тому вирішили мігрувати. У цей час в Польщі був великий попит на робочу силу, адже, як відомо, багато поляків також працюють у більш розвинених країнах Європи – Великій Британії, Німеччині тощо. Водночас, масовій міграції сприяє безвізовий режим з країнами ЄС, який не створює жодних перешкод для переїзду з метою працевлаштування. Наслідком цього є те, що останніми роками кількість дозволів на міграцію з метою працевлаштування українців збільшилася приблизно у 3,5 рази.

Науковець А. Зубик у статті «Сучасна трудова міграція українського населення в Польщу» зазначив, що специфічною рисою міграції до Польщі, яка

межує з Україною, є схожість культури, етнічних особливостей, мови обох країн та географічне розташування. Українець, який переїжджає до Польщі з метою працевлаштування не відчуває значного культурного та мовного розриву, що сприяє міграції, в основному, у цю країну. В основному мігрантами є люди з Західних областей (Волинської, Тернопільської, Івано-Франківської та Рівненської), що також зумовлено географічним розташуванням країн. Дослідник зазначає, що кількість українських мігрантів перевищила 100 тис. осіб. При цьому проблемою офіційної статистики є те, що багато мігрантів перетинають кордон нелегально, які не зареєстровані в офіційних міграційних органах України [4, 108].

Як правило, науковці поділяють причини міграції на зовнішні та внутрішні [1, 164]. До перших відносять особливості ринку праці західних країн і привабливу матеріальну оцінку праці. Важливо зазначити, що досить часто заробітна плата мігрантів нижча, ніж у поляків. Саме тому українці становлять важливу частину трудової діяльності на ринку працевлаштування у Польщі. Природний рух населення підтверджує цей попит. Внутрішнім чинником причин міграції є низька заробітна плата, навіть, на висококваліфікованій роботі. Крім цього, цьому сприяє й економічна криза. Фактично, в Україні є багато людей, які живуть на межі бідності через те, що працюють на низькооплачуваній роботі. Міграція до Польщі зумовлена різними особистісними причинами. У 90-х роках XIX століття українці мігрували через зупинку підприємств та масове безробіття. Сьогодні причиною переїзду з метою працевлаштування є бажання купити житло, оплатити навчання дітей тощо. Опитування мігрантів, які переїхали Польщі, дозволяють зробити висновки, що в основному українці переїжджають до Польщі з такою метою:

- 1) заробити кошти, щоб покращити житлові умови (придбати житло), купити машину тощо;
- 2) заробити кошти, щоб задовольняти усі свої матеріальні потреби (систематично купляти техніку, одяг, продукти харчування тощо);
- 3) заробити кошти для оплати навчання у вищих навчальних закладах;
- 4) заробити стартовий капітал для започаткування власного бізнесу або розвитку своєї справи [2, 221].

Важливою проблемою міграції українців є втрата високо інтелектуального населення. Як правило, працівники з престижною освітою працюють у низькокваліфікованій галузі. Польські науковці зазначають, що трудові мігранти з України, як правило, задіяні у трьох сферах робіт:

- торгівля – 40%;
- сфера будівництва або ремонтних робіт – 39%;
- рільництво і садівництво – 17% [3].

Висновки. Отже, трудова міграція до Польщі – це важлива проблема економіки та демографічної ситуації України. Багато українців мігрують до сусідньої країни через близькість географічних, культурологічних та мовних особливостей. Головною причиною цього є явища бажання кращого працевлаштування та заробітку, адже економіка Польщі – високорозвинена у порівнянні з Україною.

Список використаних джерел

1. Грішнова О.А., Рісний О.П. Інтеграція українського ринку праці з європейським: загрози та перспективи (оцінка на прикладі країн Східної Європи). *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 3. С. 162-173.
2. Гуменюк Ю. П. Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти: моногр. / Ю. П. Гуменюк. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 619 с.
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 19. 10. 2022 р.)
4. Зубик А. І. Сучасна трудова міграція українського населення в Польщу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2014. № 1. С. 107– 113.